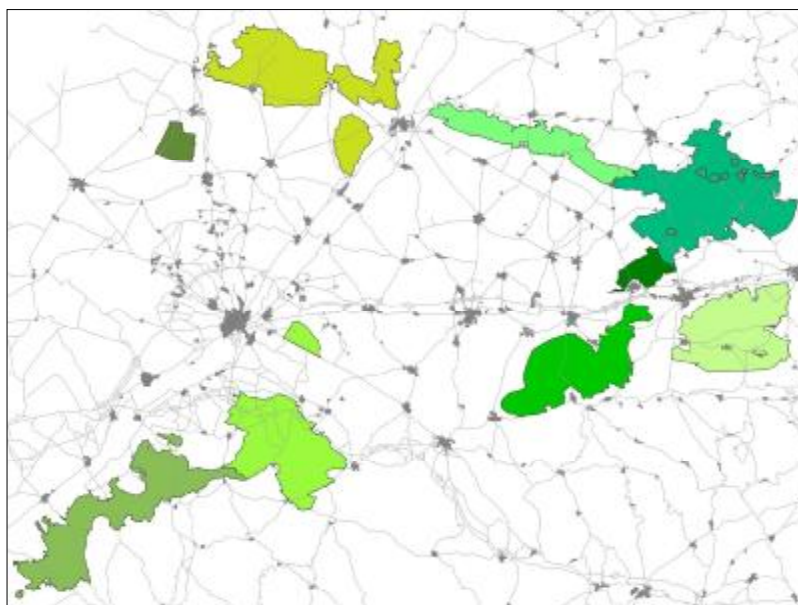

Procés participatiu per elaborar els plans de gestió de les ZEPA de la plana de Lleida

ZEPA de Bellmunt – Almenara

Març de 2010

Pla de gestió de les ZEPA de la plana de Lleida

www.zepasponent.cat

Òrgan promotor

Coordinació

Procés participatiu

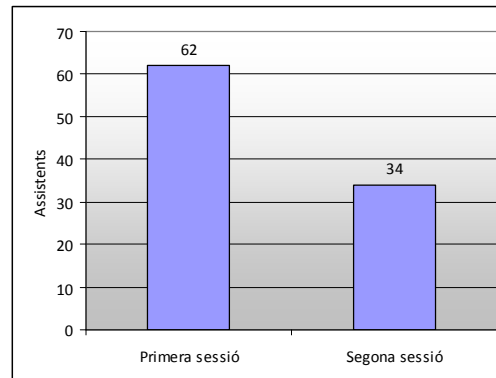

1. Dades sobre els assistents al procés participatiu

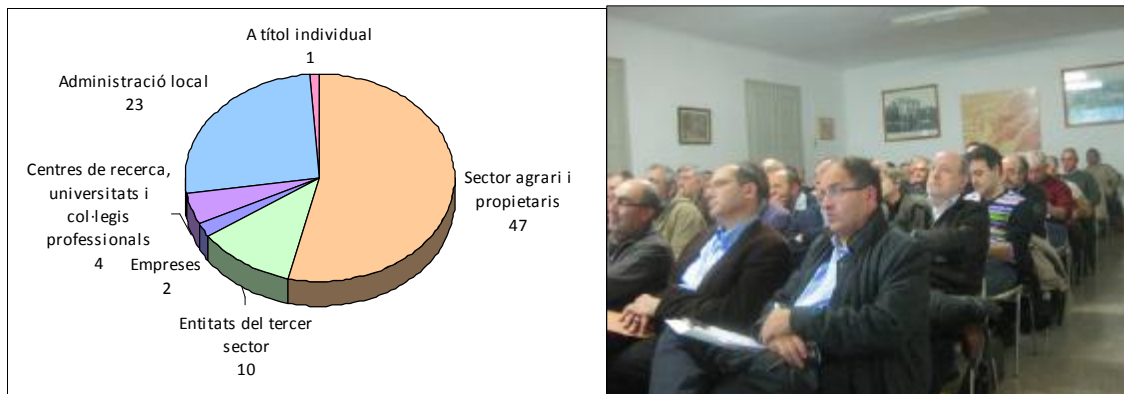
Les sessions de debat de la ZEPA de Bellmunt-Almenara van tenir lloc al municipi de Montgai, els dies 18 de gener i 8 de febrer de 2010, concretament a la sala de plens de l'antic Ajuntament. En total, hi van assistir 96 persones. La sessió amb més afluència va ser la primera, mentre que a la segona, l'assistència fou menor (Figura 1). Un 64% dels participants de la segona sessió ja havien assistit a la primera.

Figura 1. Assistents a les sessions de debat sobre la ZEPA de Bellmunt-Almenara

Pel que fa al perfil dels participants, la majoria la majoria estaven directament relacionats amb el sector agrari (propietaris particulars o representants de sindicats agraris, col·lectivitats de regants o cooperatives de productors). Una quarta part dels participants representaven administracions locals (ajuntaments de la zona, consells comarcals i la Diputació de Lleida), mentre que un 11% representaven entitats del tercer sector, especialment entitats conservacionistes (Figura 2).¹

Figura 2. Perfil dels participants a les dues sessions de debat sobre la ZEPA de Bellmunt-Almenara

¹ També van assistir com a observadors a les sessions membres dels departaments de la Generalitat promotors del procés (DMAH i DAR), així com del Cos d'Agents Rurals. Els primers no van participar al treball en grups, mentre que els darrers sí que ho feren.

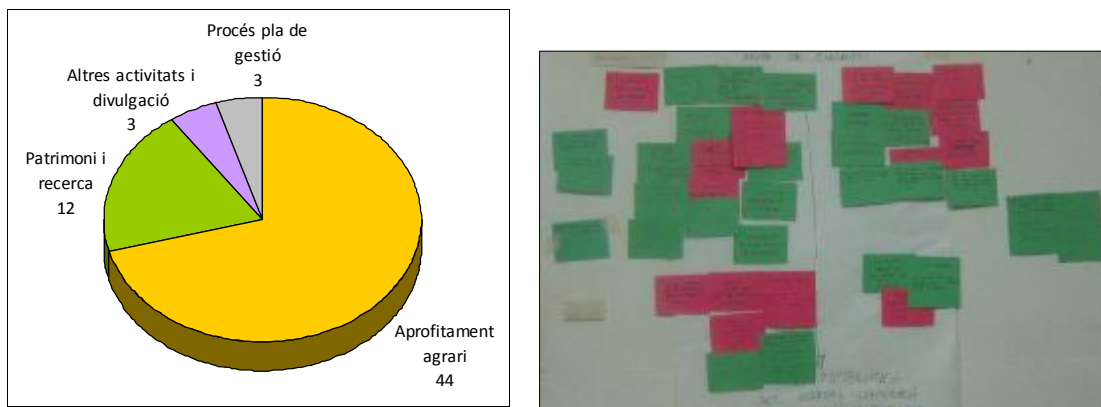
2. Diagnosi de l'espai

Durant la primera sessió de debat, els participants van treballar en la diagnosi de l'espai, debatent els aspectes clau que poden condicionar la gestió de l'espai. Les aportacions s'han agrupat segons tres grans blocs dels plans de gestió, i també s'han distingit aquelles aportacions que tenien a veure amb el procés d'elaboració del pla de gestió:

- Aprofitament agrari
- Patrimoni natural i cultural i recerca
- Altres activitats, divulgació i interpretació ambiental
- Procés d'elaboració del pla de gestió

Els participants van fer un total de **62 aportacions**, la gran majoria de les quals tenien a veure amb l'aprofitament agrari, mentre que una quarta part feien referència al patrimoni natural i cultural i a la recerca, i només tres aportacions tenien a veure amb el bloc d'altres activitats i divulgació. Tres aportacions també feien referència al procés d'elaboració del pla de gestió (Figura 3).

Figura 3. Aportacions de diagnosi efectuades, segons el bloc del pla de gestió (62 aportacions)

A continuació es recullen les aportacions a la diagnosi conjunta elaborada pels participants. S'agrupen les aportacions segons si tenen signe positiu o negatiu, i també s'indiquen aquelles aportacions que són neutrals.

1. Aprofitament agrari	
Aspectes positius	Aspectes negatius
<ul style="list-style-type: none"> - Si hi ha bona collita, hi ha més ocells. El reg és compatible amb els ocells. Per exemple, aquest any, que ha plogut molt, hi ha molts més ocells. - La terra és bona per a l'agricultura, la pagesia té la voluntat de ser moderna, hi ha la maquinària necessària per a un bon treball de la terra - L'activitat ramadera és essencial i present al territori - L'activitat agrícola, tal com ha estat fins ara, s'ha demostrat compatible amb el manteniment de les poblacions de les aus. Qualsevol altre escenari és incert. 	<ul style="list-style-type: none"> - No es compta amb el pagès - Les inversions privades s'han aturat degut a la ZEPA - El condicionament de l'activitat agrària per la protecció en pot impedir la viabilitat (qualsevol limitació a l'activitat és negativa), si no hi ha compensacions - Una normativa massa restrictiva afegix encara més dificultats a la feina del pagès. Ex: no es poden fer magatzems ni granges - El pla de gestió pot perjudicar el manteniment de les activitats i del paisatge tradicionals - L'activitat no està diversificada per manca d'aigua, i el monocultiu provoca l'esgotament de la terra - Dificultat d'una activitat agrícola rendible sense aigua. Sense regadiu no es pot fixar la gent al territori. - Risc de despoblament de la zona, encara empitjorat per les ZEPAs (si no es pot mantenir el reg de suport) - Malgrat que els pagesos acabin podent regar, amb el

	preu de l'aigua, l'agricultura seguirà sent inviable.
Aspectes neutrals	
-	
2. Patrimoni natural i cultural i recerca	
Aspectes positius	Aspectes negatius
<ul style="list-style-type: none"> - La caça es fa amb criteris de conservació - Els pagesos permeten la presència d'ocells - En aquest territori van ser dels primers en deixar espais de guaret per preservar les aus. Són pioners en la protecció de les aus. 	<ul style="list-style-type: none"> - Algunes proves pilot no han servit de res. - Manca de recerca ben feta sobre la compatibilització de l'agricultura i la conservació dels ocells. - Si s'haguessin aprovat els plans de recuperació de les aus fa 10 anys, quan tocava, potser algun ocell no s'hauria extingit o la seva població no hagués minvat tant.
Aspectes neutrals	
-	
3. Altres activitats, divulgació i interpretació ambiental	
Aspectes positius	Aspectes negatius
<ul style="list-style-type: none"> - Hi ha altres activitats econòmiques: turisme de la Guerra Civil (A l'oest de Bellmunt hi ha trinxeres i refugis de la Guerra Civil); reserves de flora; extracció de guixos i sals; cases rurals; ruta dels Castells del Sió - Hi ha algunes indústries, plantes energètiques... que encara es podrien potenciar, si la ZEPA no ho impedeix 	<ul style="list-style-type: none"> - No és una zona turística - El terciari té un pes mínim i el turisme mai serà de masses: les activitats terciàries no podran compensar la pèrdua de les primàries - Sense aigua no hi ha turisme rural - Si els camins no es conserven no vindrà gent - L'ús públic és difícil de realitzar en un territori que, majoritàriament, és de propietat privada - Asfaltar un camí dins una ZEPA requerirà un estudi d'impacte ambiental, i per a un pagès que ho necessita, serà massa costós. - Hi ha poques alternatives econòmiques: els ajuntaments són petits i tenen pocs mitjans, i calen infraestructures i diners.
Aspectes neutrals	
<ul style="list-style-type: none"> - Caldria tenir en compte els polígons industrials, els equipaments, les carreteres, les línies elèctriques, com a elements existents al territori. - El territori té una sèrie d'expectatives de desenvolupament, més enllà del regadiu, a nivell urbanístic, per exemple. 	

3. Propostes d'actuacions recollides en tot el procés participatiu

Entre la primera i la segona sessió, l'equip de participació va recollir totes les propostes d'objectius i actuacions que es van formular per al pla de gestió. Les propostes van arribar de diverses fonts:

- Grups de treball de la primera sessió de debat
- Qüestionaris individuals lliurats durant la primera sessió
- Aportacions a la bústia web del procés (correu electrònic)
- Aportacions de col·lectius²

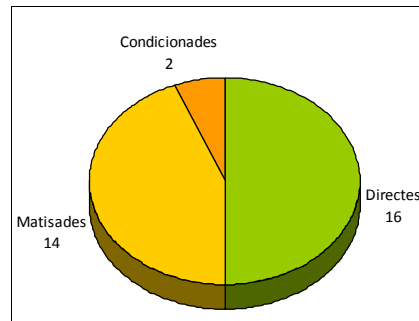
Un cop recollides, les propostes es van sintetitzar (cas que tinguessin redactats similars les unes amb les altres) i es van estructurar segons blocs per tal de facilitar el debat.

² S'annexen a aquest document: Grup Aladrell, Col·lectivitat de regants nº 6

Per a la ZEPA de Bellmunt-Almenara, es van comptabilitzar **32 propostes**, de les quals la meitat es podien incorporar directament al debat que va tenir lloc durant la segona sessió, 14 van ser matisades per l'equip redactor i només 2 van restar fora del debat, condicionades al que establissin altres normatives, així com la Declaració d'Impacte Ambiental del projecte del sistema del Canal Segarra-Garrigues (**Figura 4**).

Figura 4. Propostes que s'incorporen al debat sobre el pla de gestió a la ZEPA de Bellmunt Almenara (32 propostes)

3.1. Propostes directament incorporables al pla de gestió

A continuació es recullen totes aquelles propostes que, tal i com van ser formulades en el procés participatiu, podien encaixar bé en el marc del pla de gestió. Això, però, no significa que totes aquestes propostes siguin incorporades directament, ja que els treballs del pla de gestió hauran de concretar i desenvolupar el seu contingut.

1. Aprofitament agrari

- Estratègies per augmentar la viabilitat econòmica. P.ex. : parcs agraris, marca de qualitat "ZEPA"
- Respectar els regs històrics
- Que l'aigua del canal serveixi per ús de boca i altres activitats productives
- Mantenir els usos tradicionals
- Flexibilitzar la dotació de reg per garantir unes collites mínimes
- Compensar econòmicament l'agricultor que no podrà regar

2. Patrimoni natural i cultural i recerca

- Divulgar els coneixements existents sobre el territori
- Aprofundir la recerca en la compatibilització entre el reg i la conservació
- Impulsar una recerca en estreta col·laboració entre agricultors i tècnics
- Crear un òrgan de gestió representatiu i amb pressupost
- Fixar-se en què fan ZEPA d'altres territoris

3. Altres activitats, divulgació i interpretació ambiental

- Utilitzar el territori per al lleure i l'ús públic
- Permetre l'aprofitament cinegètic (caça)
- Educar sobre la compatibilització entre conservació i desenvolupament del territori
- Valoritzar el coneixement del patrimoni natural i cultural d'acord amb el pagès
- Limitar les rutes i itineraris

3.2. Propostes incorporables al pla de gestió, amb matisos de l'equip redactor

A continuació es presenten propostes derivades del procés de participació, que han estat matisades per l'equip redactor dels plans de gestió, per tal d'augmentar la concreció i adequació de les afirmacions al contingut del pla de gestió. Els matisos de l'equip redactor s'indiquen amb un color distingit.

1. Aprofitament agrari

- Poder fer magatzems i granges dins de zona ZEPA **sempre que es respecti la normativa urbanística (Pla Territorial Parcial de Ponent) i les directrius de Xarxa Natura 2000 de 2006**
- Potenciar activitats de turisme rural, **especialment als cascs urbans dels pobles que envolten la ZEPA i ecoturisme a la zona amb un programa de desenvolupament específic**

- Potenciar altres activitats econòmiques (industrials, energètiques...) en el territori [en la perifèria de la ZEPA](#)
- Subvencionar les inversions privades en usos compatibles [mitjançant un programa específic de desenvolupament socioeconòmic](#)
- Poder fer indústries salines o guixeres com hi havia antigament, [sempre i quan no s'afectin els hàbitats d'interès prioritari ni zones d'especial interès per les aus](#)
- Permetre l'aplicació de purins i fems [sempre i quan es compleixi la legislació sectorial al respecte \(zones vulnerables per nitrats\) i no es produeixin situacions com les actuals de contaminació de sòls i aqüífers. Realitzar una anàlisi de la situació actual](#)

2. Patrimoni natural i cultural i recerca

- Restaurar els espais degradats, [especialment per antigues activitats extractives](#)
- Assessorar el pagès sobre pràctiques que facilitin la conservació [a través de l'òrgan de gestió de l'espai](#)
- Fer una gestió forestal de les poques masses forestals, sovint comunals, que es troben dins les ZEPA [tendint a afavorir els hàbitats d'interès prioritari](#)
- Valorar econòmicament els serveis ambientals que proporciona l'activitat agrària [mitjançant un estudi específic](#)

3. Altres activitats, divulgació i interpretació ambiental

- Crear centres d'interpretació [integral sobre els valors de l'espai \(castells, guerra civil, patrimoni geològic, flora i vegetació, fauna, pràctiques agrícoles i aprofitaments tradicionals\)](#)

3.3. Propostes condicionades a normatives o a la DIA del Segarra-Garrigues

Algunes de les propostes que es van recollir en les sessions de debat, o per altres vies, no tenien un bon encaix en el pla de gestió, ja fos perquè estaven condicionades al que establissin altres normatives, ja fos perquè la Declaració d'Impacte Ambiental del projecte del sistema del Canal Segarra-Garrigues condicionava el marge de maniobra del pla de gestió.

En el cas de la ZEPA de Bellmunt-Almenara, les propostes condicionades es poden sintetitzar en dues:

- Dur a terme un reg de transformació en regadiu en plena dotació (6.500 m³/ha any)
- Assegurar un reg de suport (o de supervivència) gratuït en totes les finques

3.4. Propostes addicionals a les derivades del procés participatiu

A continuació es recullen propostes provinents dels treballs del pla de gestió, de les directrius de 2006 i del Programa de conservació dels hàbitats i les aus estèpiques elaborat pel DMAH l'any 2005. Aquestes propostes, també van entrar a discussió durant la segona sessió de debat.

1. Aprofitament agrari

- Potenciar la regeneració i el bon estat ecològic de les poblacions de conill perdut, per afavorir l'activitat cinegètica i les poblacions d'aus rapinyaires
- Fomentar l'activitat ramadera extensiva i analitzar el seu efecte sobre la vegetació natural

2. Patrimoni natural i cultural i recerca

- Potenciar el control i la col·laboració amb els pagesos per millorar les poblacions d'esparver cendrós
- Inventariar i posar el valor als elements relacionats amb la Batalla del Segre i la Guerra Civil
- Potenciar la restauració i senyalització dels diferents castells al llarg del riu Sió i en d'altres ubicacions
- Potenciar les pràctiques agrícoles assajades a la prova pilot, amb potenciació de l'agricultura de conservació (manteniments de rostolls després de la sega, retard del període de sega), de la gestió de guarets i del control de les aplicacions de fertilitzants
- Dur a terme un projecte de conservació de la vegetació gipsícola de la Serra de Bellmunt
- Incrementar la superfície de guarets adequats i erms d'acord amb els propietaris
- Mantenir el paisatge en mosaic
- Adaptar masos, construir torres de cria, plantar arbres, crear abeuradors i punts d'aigua per la nidificació de les aus d'interès

3. Altres activitats, divulgació i interpretació ambiental

- Control de l'activitat cinegètica i assessorament a les Societats de Caçadors per incrementar les poblacions de perdiu i conill
- Crear itineraris d'interpretació de la vegetació de sòls guixencs i dels valors geològics de l'espai
- Aprofitar l'espai singular del Pilar d'Almenara i els seus voltants, i l'entorn de les tres carreteres que creuen la serra, com a punt d'observació del paisatge i d'interpretació de la història i el medi
- Aprofitar la xarxa de camins públics per crear itineraris de senderisme i BTT, per observació del paisatge, el patrimoni natural i cultural, senyalitzats des dels pobles perifèrics
- Gestionar finques amb objectius de conservació directament per part de l'administració amb eines diverses (compra, arrendament, acord de custòdia), especialment per la potenciació d'erms i guarets
- Augmentar la recerca sobre altres grups d'interès, com les aus de brolles i garrigues, els invertebrats, els rèptils i els amfibis
- Aprofundir en el coneixement de la vegetació de sòls guixencs i salins, amb determinació d'espècies d'interès i mesures de conservació
- Executar un pla de seguiment anual de l'estat de conservació de les espècies estèpiques
- Definir models predictius de la distribució de diverses espècies d'aus estèpiques

4. Síntesi de les propostes, prioritzades a la segona sessió de debat

A continuació s'exposen els resultats de la priorització i el debat de les propostes recollides durant el procés.

En primer terme, amb el símbol (!) s'indica si es considera que la proposta, tal com està redactada, implicarà una participació activa de la població local. Aquelles propostes que, per tal de dur-se a terme, requereixen una implicació important de la població, són crítiques i cal valorar-ne el suport que generen, ja que això en permetrà preveure'n el seu èxit futur.

També s'indica el grau de suport de cada proposta amb un gràfic que recull el percentatge de respostes corresponents als quatre valors amb els quals els participants podien qualificar les propostes:

Codi	Valoració
	0 En desacord
	1 Poc important
	2 Força important
	3 Molt important

També es valora la mitjana (x) de valoracions que va rebre cada proposta. El valor resultant és el que marca l'ordre amb el qual es presenten les propostes (de millor a pitjor valorades).

Totes les propostes sotmeses a debat van rebre, en general, una valoració positiva pels participants. Només una proposta del bloc 1 (aprofitament agrari) i una del bloc 3 (Altres activitats, recerca i interpretació ambiental) reben una valoració manifestament negativa.

S'han detectat 14 propostes que requereixen una implicació important de la població (marcades amb (!) a la taula). D'aquestes, especialment rellevants aquelles que no van rebre cap valoració negativa:

- Subvencionar les inversions privades en usos compatibles mitjançant un programa específic de desenvolupament socioeconòmic (x=2,4)
- Gestionar finques amb objectius de conservació directament per part de l'administració amb eines diverses (compra, arrendament, acord de custòdia), especialment per la potenciació d'erms i guarets (x=2,2)
- Impulsar una recerca en estreta col·laboració entre agricultors i tècnics (x=2,4)

Al darrere de les taules, també es recullen els matisos i altres propostes que van realitzar els participants, així com el recull de les propostes més ben valorades dins de cada grup. Algunes d'aquestes propostes es feien a partir de les propostes presentades en els qüestionaris de valoració individual, però altres propostes eren formulades pel grup a partir d'un debat espontani.

1. Aprofitament agrari		<div style="display: flex; align-items: center; gap: 5px;"> 0 1 2 3 </div> <small>(0=en desacord; 3=molt important)</small>					
PROPOSTES A DEBAT	- X	0%	20%	40%	60%	80%	100%
Subvencionar les inversions privades en usos compatibles mitjançant un programa específic de desenvolupament socioeconòmic	!	2,4					
Que l'aigua del canal serveixi per ús de boca i altres activitats productives		2,3					
Permetre l'aplicació de purins i fems sempre que es compleixi la legislació sectorial al respecte (zones vulnerables per nitrats) i no es produeixin situacions com les actuals de contaminació de sòls i aqüífers. Realitzar una anàlisi de la situació actual		2,3					
Compensar econòmicament l'agricultor que no podrà regar	!	2,2					
Potenciar activitats de turisme rural, especialment als cascs urbans dels pobles que envolten la ZEPA, i promoure l'ecoturisme a la zona amb un programa de desenvolupament específic ¹		2,2					
Fomentar l'activitat ramadera extensiva i analitzar el seu efecte sobre la vegetació natural		2,2					
Reforçar les actuals mesures agroambientals en el secà ²		2,2					
Flexibilitzar la dotació de reg per garantir unes collites mínimes		2,1					
Impulsar les concentracions parcel·làries a la zona i estudiar les ecoconcentracions	!	2,1					
Estratègies per augmentar la viabilitat econòmica de la producció agrària. P.ex.: parcs agraris, marca de qualitat "ZEPA" ³		2					
Poder fer magatzems i granges dins de zona ZEPA sempre que es respecti la normativa urbanística (Pla Territorial Parcial de Ponent) i les directrius de Xarxa Natura 2000 de 2006 ⁴		2					
Potenciar altres activitats econòmiques (industrials, energètiques...) en el territori perifèric de la ZEPA		1,9					
Potenciar la regeneració i el bon estat ecològic de les poblacions de conill i perdiu, per afavorir l'activitat cinegètica i les poblacions d'aus rapinyaires		1,9					
Mantenir els usos tradicionals		1,8					
Poder fer indústries salines o guixeres com hi havia antigament, sempre i quan no s'afectin els hàbitats d'interès prioritari ni zones d'especial interès per les aus		0,9					

Propostes matisades pels participants

- ¹ Potenciar activitats de turisme rural **en el seu conjunt (per generar sinergies addicionals)**; especialment als cascs urbans dels pobles que envolten la ZEPA, i promoure l'ecoturisme a la zona amb un programa de desenvolupament específic
- ² Si els tràmits no són carregosos i no costa molt acollir-s'hi. Si cal, canviar-les de forma consensuada amb el territori
- ³ Tanmateix no s'hauria d'anomenar "marca de qualitat", perquè no té valor intrínsec com a tal)
- ⁴ Però malgrat tot no es deixen fer, perquè són zones vulnerables

Noves propostes

- Muntatge del reg de suport per cereal gratuït
- Respectar els regs històrics
- Permetre el canvi de tipologies de conreu
- Arrendar o comprar
- Analitzar amb detall el nucli i la dispersió o hàbitat de la fauna, per tal d'establir zones sense reg i altres amb dotacions adients a l'espècie de l'espai en concret
- Fer un Parc Natural com a òrgan de gestió de totes les ZEPAs

Propostes prioritzades en el treball en grup

Arrendar o comprar (a llarg termini) finques per augmentar la superfície de territori de propietat pública

Que l'administració compri o arrendi finques per tal de gestionar-les d'acord amb els criteris de conservació que escaiguin. Això també implica fer "contractes ambientals per a la sostenibilitat de les explotacions agràries", com es fa en altres països, i que en permeten la viabilitat econòmica.

Fomentar la ramaderia extensiva

Fomentar l'activitat ramadera extensiva i analitzar el seu efecte sobre la vegetació natural.

Gestionar els purins i els fems d'acord amb la normativa d'aplicació vigent

Permetre l'aplicació de purins i fems sempre que es compleixi la legislació sectorial al respecte (zones vulnerables per nitrats) i no es produeixin situacions com les actuals de contaminació de sòls i aqüífers. Realitzar una anàlisi de la situació actual. Un participant destaca que la ZEPA es troba en zona vulnerable per nitrats.

Establir mesures fiscals que afavoreixin les activitats a l'entorn de les ZEPA

Ajuts per part de l'Administració per promoure activitats econòmiques (industrials, turístiques, etc.) en la zona d'influència de les ZEPA. Cal que el pla de gestió doni eines perquè una activitat feta dins una ZEPA tingui més valor i menys traves.

Estudiar les ecoconcentracions

Dur a terme concentracions parcel·làries que tinguin en compte criteris de conservació del patrimoni (que es respectin camins històrics, construccions de pedra seca, marges...

Establir un òrgan-figura comuna: parc natural agrari (estudiar si encaixa amb el territori)

Tot i que caldria estudiar l'encaix de la figura de parc natural en aquest territori. Hi ha algunes recances, en el sentit que s'identifica la figura de parc natural amb espais menys humanitzats. D'altra banda, es valora que un òrgan comú per a totes les ZEPA de Ponent permetria fer una administració coherent de tots els territoris. Un exemple n'és el Parc Natural del Delta de l'Ebre.

La compensació per exclusió del reg de transformació, ha d'ésser una subvenció al reg de supervivència

En general el grup es mostrava contrari a les compensacions per exclusió de reg, però es valorava com una opció alternativa la gratuïtat de la instal·lació del reg de supervivència (és a dir, aquell que només s'utilitza per garantir la collita en episodis de sequera) i de l'aigua que s'utilitzés. La sequera és perjudicial per al pagès i per als ocells.

Estudiar dotacions de reg flexibles segons les espècies afectades

Estudiar, zona per zona, quina dotació de reg permetria la compatibilització del regadiu amb les espècies que es troben en cada lloc.

Poder fer magatzems i granges sempre que sigui compatible

Poder fer magatzems i granges dins de zona ZEPA sempre que es respecti la normativa urbanística (Pla Territorial Parcial de Ponent) i les directrius de Xarxa Natura 2000 de 2006.

2. Patrimoni natural i cultural i recerca		(0=en desacord; 3=molt important)						
PROPOSTES A DEBAT	-	X	<div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center;"> <div style="display: flex; gap: 5px;"> 0 1 2 3 </div> </div>					
			0%	20%	40%	60%	80%	100%
Assessorar el pagès sobre pràctiques que facilitin la conservació a través de l'òrgan de gestió de l'espai	!	2,3						
Potenciar el control i la col·laboració amb els pagesos per millorar les poblacions d'esperver cendrós	!	2,2						
Posar en valor les cabanes de volta i altres elements d'arquitectura popular		2,2						
Crear un òrgan de gestió representatiu i amb pressupost		2,2						
Gestionar finques amb objectius de conservació directament per part de l'administració amb eines diverses (compra, arrendament, acord de custòdia), especialment per la potenciació d'ermes i guarets ¹	!	2,2						
Restaurar els espais degradats, especialment per antigues activitats extractives ²		2,1						
Fer una gestió forestal de les poques masses forestals, sovint comunals, que es troben dins les ZEPA tendint a afavorir els hàbitats d'interès comunitari ³		2,1						
Establir acords de gestió amb Ajuntaments sobre finques de propietat municipal, especialment per millorar i conservar la vegetació natural	!	2,1						
Valorar econòmicament els serveis ambientals que proporciona l'activitat agrària mitjançant un estudi específic ⁴		1,9						
Inventariar i posar en valor els elements relacionats amb la Batalla del Segre i la Guerra Civil		1,9						
Potenciar la restauració i senyalització dels diferents castells al llarg del riu Sió i en d'altres ubicacions		1,9						
Potenciar les pràctiques agrícoles assajades a la prova pilot, amb potenciació de l'agricultura de conservació (manteniments de rostolls després de la sega, retard del període de sega), de la gestió de guarets i del control de les aplicacions de fertilitzants ⁵		1,9						
Mantenir el paisatge en mosaic		1,9						
Adaptar masos, construir torres de cria, plantar arbres, crear abeuradors i punts d'aigua per la nidificació de les aus d'interès ⁶		1,9						
Incrementar la superfície de guarets adequats i erms d'acord amb els propietaris ⁷	!	1,8						
Dur a terme un projecte de conservació de la vegetació gipsícola de la Serra de Bellmunt		1,7						

Propostes matisades pels participants

- ¹ Si ni ho fa el consorci o una altra Administració, s'hi ha d'implicar la gent del territori
- ² Excepte quan les pedreres tinguin un cert valor històric o pedagògic
- ³ Eliminar les pinedes plantades
- ⁴ En concret el valor econòmic agroambiental que aporta al conjunt de la societat l'activitat agrària i que aquesta ha de posar en valor i compensar
- ⁵ Adequar-les al sentit comú. Per exemple: quan es tracti de finques petites es puguin agrupar els guarets en una sola. Adequar el període de sega a cada espai
- ⁶ De forma legal, no com fins ara, demanant el corresponent permís municipal i pagar l'impost de construcció
- ⁷ Aquest permís ha d'estar gestionat i incloure tallafocs de forma obligatòria, com a sumatori de compensacions. Un participant està en contra del guaret perquè "s'omple de males herbes i no podem tornar a sembrar".

Noves propostes

- Estudiar i promoure les activitats que ajudin a sobreviure al pagès i als ocells
- Inventariar i fer guies d'interpretació històrica, ecològica, econòmica d'aquestes construccions
- S'hauria de reduir la burocràcia o tràmits per la justificació de les bones pràctiques fetes pel pagès
- Carta de compromisos de soci protector o figura semblant

Propostes prioritzades en el treball en grup

Restaurar activitats extractives, sempre que no tinguin valor històric
 En aquesta ZEPA hi ha hagut algunes activitats extractives que han degradat molt el medi i que cal restaurar. En altres zones, com vora Lleida, algunes pedreres tenen valor històric i geològic i cal conservar-les.

Donar valor econòmic per l'activitat del pagès i els serveis ambientals que aporta i les bones pràctiques que realitza
 És clau que el valor econòmic sigui quantificable i que els pagesos, realment, acabin rebent els diners corresponents.

Crear un òrgan de gestió representatiu i amb pressupost
 Aquest òrgan, que podria ser entès com un consorci (acord entre administradors i administrats), hauria de tenir independència tècnica i econòmica.

Posar en valor l'arquitectura i patrimoni associats a l'agricultura i la història local
 És important restaurar cabanes, marges, castells, etc... però per fer-ho calen més diners. Tot això pot ajudar a la promoció turística, però mai serà una activitat prou important per substituir l'agricultura.

Establir contractes amb gestors privats per millorar l'activitat agrària sostenible. Contractes ambientals per a la sostenibilitat de les explotacions agràries.
 Un bon exemple serien els "Contractes ambientals per a la sostenibilitat de les explotacions agràries", com han fet a França o Navarra. No ha de ser l'administració qui compri i gestioni el territori. Cal la implicació de la gent del territori.

Que l'òrgan de gestió faciliti els tràmits a qualsevol activitat dins la ZEPA; que estudiï les alternatives i les promogui.
 Ser dins la ZEPA hauria de comportar avantatges per totes aquelles activitats econòmiques que s'hi desenvolupin (no només l'agricultura). Per exemple, l'òrgan es podria encarregar de redactar els EIA, que sovint acaben ofegant als grangers que volen ampliar la granja o asfaltar un camí.

Que l'Administració actuï amb coherència, compleixi les lleis i prediqui amb l'exemple, no promovent activitats contaminants ni saltant-se la llei
 L'Administració sovint ha construït abocadors, centrals tèrmiques, etc. en llocs que ara es volen declarar, o promovent edificacions per a la reproducció de les aus sense comptar amb els ajuntaments respectius i saltant-se la normativa urbanística.

3. Altres activitats, divulgació i interpretació ambiental		0 1 2 3	(0=en desacord; 3=molt important)
PROPOSTES A DEBAT		\bar{X}	0% 20% 40% 60% 80% 100%
Aprofundir la recerca en la compatibilització entre el reg i la conservació		2,7	
Valoritzar el coneixement del patrimoni natural i cultural d'acord amb el pagès	!	2,5	
Dur a terme estudis comparatius amb ZEPA d'altres territoris per conèixer alternatives i possibilitats		2,5	
Impulsar una recerca en estreta col·laboració entre agricultors i tècnics	!	2,4	
Divulgar els coneixements existents sobre el territori		2,2	
Educar sobre la compatibilització entre conservació i desenvolupament del territori	!	2,1	
Crear centres d'interpretació integral sobre els valors de l'espai (castells, guerra civil, patrimoni geològic, aprofitaments tradicionals...)		2,1	
Executar un pla de seguiment anual de l'estat de conservació de les espècies estèpiques		2,1	
Aprofundir en el coneixement de la vegetació de sòls guixencs i salins, amb determinació d'espècies d'interès i mesures de conservació		2	
Aprofitar l'espai singular del Pilar d'Almenara i els seus voltants, i l'entorn de les tres carreteres que creuen la serra, com a punt d'observació del paisatge i d'interpretació de la història i el medi		1,9	
Ordenar les rutes i itineraris que es creïn a la zona		1,9	
Aprofitar la xarxa de camins públics per crear itineraris de senderisme i BTT, per observació del paisatge, el patrimoni natural i cultural		1,9	
Executar una campanya de conscienciació social	!	1,8	
Augmentar la recerca sobre altra fauna d'interès, com les aus de brolles i garrigues, els invertebrats, els rèptils i els amfibis		1,8	
Permetre l'aprofitament cinegètic (caça)		1,7	
Controlar la caça i assessorar les Societats de Caçadors per incrementar les poblacions de perdiu i conill	!	1,6	
Crear itineraris d'interpretació de la vegetació de sòls guixencs i dels valors geològics de l'espai		1,6	
Desenvolupar sistemes per tal que els visitants paguin per les seves visites	!	1,5	
Utilitzar el territori per al lleure i l'ús públic ¹		1,2	

Propostes matisades pels participants

¹ Tenint en compte que com que algunes d'aquestes aus són antropofòbiques, s'ha de tenir una especial sensibilització en època de nidificació. També cal regular la motorització i fomentar el lleure a peu, preservant la propietat privada

Noves propostes

- Reduir les poblacions de cabres en finques privades i públiques.

Propostes prioritzades en el treball en grup

Ordenar les rutes i itineraris que es creïn a la zona
 És necessari i positiu, tant per a les aus com per a l'activitat agrària, que l'ús públic del territori es realitzi en condicions òptimes. Aquestes condicions han de basar-se en una mínima afectació a la fauna i a l'activitat agrària. D'altra banda cal tenir en compte que l'ús públic es realitzaria sobretot en finques privades, i per tant, cal ordenar-lo.

Aprofundir en la recerca en la compatibilització entre reg i conservació
 Aquest aspecte ja havia sorgit al debat plenari previ, per això es considerava important traslladar-ho en forma de proposta: el reg és un factor important per a un futur viable de l'activitat agrària, i aquesta és l'activitat principal al territori; alhora que indispensable per a la conservació de les aus.

Realitzar estudis comparatius amb ZEPAs d'altres territoris per conèixer alternatives i possibilitats
 Aquesta proposta es considerava molt important per part de tots els membres del grup: hi havia un alt consens. Pot ésser molt enriquidor i pot resultar essencial per a garantir la viabilitat de la protecció i de l'activitat econòmica del territori, o el que és el mateix, una via per a assolir de forma més òptima la compatibilització entre ambdues.

Executar un pla de seguiment anual de l'estat de conservació de les espècies estèpiques
 És important ja que tot el que es relaciona amb la protecció de les aus (conservació i activitats econòmiques de la zona) en depenen. Exemple: mesures i actuacions necessàries per a la població d'ocells, bones pràctiques agràries, itineraris per a l'ús públic etc.

Utilitzar el territori per al lleure i l'ús públic
 D'altres propostes de la llista quedarien incloses dins aquesta de més general, doncs en són concrecions. Per exemple: crear centres d'interpretació integral sobre els valors de l'espai (castells, guerra civil, patrimoni geològic, aprofitaments tradicionals...), aprofitar la xarxa de camins públics per crear itineraris de senderisme i BTT, per observació del paisatge, el patrimoni natural i cultural, crear itineraris d'interpretació de la vegetació de sòls guixencs i dels valors geològics de l'espai, o aprofitar l'espai singular del Pilar d'Almenara i els seus voltants, i l'entorn de les tres carreteres que creuen la serra, com a punt d'observació del paisatge i d'interpretació de la història i el medi

Permetre l'aprofitament cinegètic
 La caça és una activitat força present a la zona, a més reporta recursos per a les administracions municipals i pot ajudar a garantir l'equilibri ecològic dels ecosistemes. És important doncs permetre-la a les zones protegides.

Educar sobre la compatibilització entre conservació i desenvolupament del territori
 Al grup hi havia un gran acord sobre la necessitat i conveniència d'educar a les generacions presents i futures sobre la possibilitat real de l'equilibri entre conservació i desenvolupament territorial. Aquest equilibri (que ha existit en el passat) és important per al futur del territori.

Valoritzar el coneixement del patrimoni natural i cultural d'acord amb el pagès
 És necessari posar en valor el coneixement dels elements patrimonials naturals i humans, per evitar-ne la seva degradació o pèrdua. El pagès i la gent que viu al territori són depositaris d'aquest coneixement i claus per a la seva valoració i conservació.

